

Писање програма „Калкулатор“

Стратегија писања програма

- Шта је проблем који програм треба да реши?
 - Да ли је формулатија проблема јасна?
 - Да ли је проблем решив (у задатом року, са доступним знањима, алатима и ресурсима)?
 - Шта су кључни потпроблеми?
- Поделити у мање делове
 - Да ли знамо неке алате, библиотеке и сл. који би били од помоћи?
 - За нас почетнике, и ово се рачуна: **iostream**, **vector**, итд.
- Написати малу, ограничену верзију програма, која решава кључне (пот)проблеме
 - Имплементација помаже разумевању проблема
- Ако се уз пут заглибите, вратите се корак назад (или на почетак)
 - Све док не добијемо општи приступ са којим смо задовољни
- На основу ограничене верзије напишите потпуну верзију
 - Обично коришћењем делова ограничене верзије, али не увек

Програмирање је вештина

- Учи се кроз вежбање и примере
 - Не само кроз учење неких општих принципа
 - Не само кроз познавање језика и његових појединости
- Потребно је искуство
 - Потребно је много неуспеха – никоме не успе из прве
 - Вожња бицикла се не учи (само) читањем књиге

Пример писања програма

- У наредних неколико часова писаћемо један програм од почетка. Уз пут ћемо правити грешке и постепено их поправљати, унапређујући наш програм.
 - Програми се ретко када праве одједном, већ постепено расту. Програми се не праве, већ узгајају.

Калкулатор

- Корисник задаје математички израз преко тастатуре, а програм га срачунава и исписује резултат на екран:
 - На пример:
 - Израз: $2+2$
 - Резултат: 4
 - Израз : $2+2*3$
 - Резултат : 8
 - Израз : $2+3-25/5$
 - Резултат : 0

Псеудо код

- Прва идеја:

```
int main()
{
    variables
    while (get a line) {          // шта је линија?
        analyze the expression // шта ово значи?
        evaluate the expression
        print the result
    }
}
```

- Како ћемо представити **45+5/7** као податак?
- Како ћемо наћи **45 + 5 / и 7** у улазном стрингу?
- Како ћемо постићи да **45+5/7** значи **45+(5/7)** а не **(45+5)/7**?
- Можемо ли имати променљиве? **v=7; m=9; v*m**

Током решавања задатка

- Наилазићемо на две врсте проблема:
 - Проблеми у поступку (алгоритамски проблеми)
 - Каквим поступком да одговарајуће решимо проблем?
 - Ту нам помажу разна знања из рачунарске науке и сродних области
 - Проблеми у изражавању поступка
 - Како да жељени поступак што лепше и једноставније изразимо?
 - Ту нам помаже познавање програмској језика и добра програмерска пракса
- Кроз суочавање са проблемом који одређени елемент језика адресира, боље се увиђа смисао и начин употребе тог елемента.

Почнимо од једноставног потпроблема

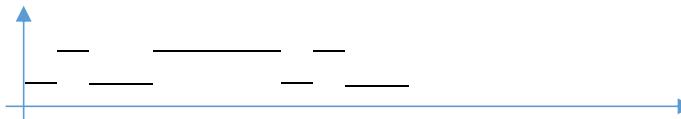
- Сви изрази су у форми:

lval op rval

- Где су lval и rval реални бројеви
- А оп је операција + или -

Нивои апстракције

Напон

Нуле и јединице

010011101001111010100000011001000100000

Знакови

01001111 01001111 01010000 00110010 00100000
'O' 'O' 'P' '2' ''

Објекти

010011101001111010100000011001000100000

"OOP2"

0011001000100000

'2' + ' ' или 2 (интеџер) или "2" (стринг)

Додајемо ствари

- Сви изрази су у форми:

lval op rval

- Где су lval и rval реални бројеви
- А оп је операција +, -, * или /

Додајемо ствари

- Сви изрази су у форми:

val1 op1 val2 op2 val3 ...

- Где су valN реални бројеви
- А opN је операција +, -, * или / - операције су истог приоритета
- Са ; се означава крај израза

Додајемо ствари

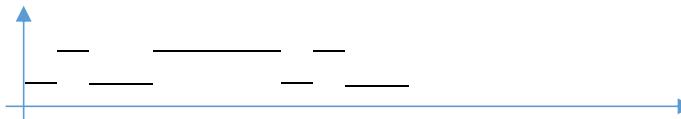
- Сви изрази су у форми:

val1 op1 val2 op2 val3 ...

- Где су valN реални бројеви
- А opN је операција +, -, * или / - операције су истог приоритета
- Са ; се означава крај израза
- У изразу могу постојати заграде – али их само треба игнорисати

Нивои апстракције

Напон

Нуле и јединице

01001110100111010100000011001000100000

Знакови

01001111 01001111 01010000 00110010 00100000
'O' 'O' 'P' '2' ''

Објекти

01001110100111010100000011001000100000

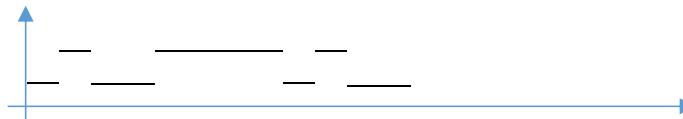
"OOP2"

0011001000100000

'2' + ' ' или 2 (интеџер) или "2" (стринг)

Симболи (токени)

Напон

Нуле и јединице

01001110100111010100000011001000100000

Знакови

01001111 01001111 01010000 00110010 00100000
'O' 'O' 'P' '2' ''

Објекти

01001110100111010100000011001000100000
"OOP2"

0011001000100000
'2' + ' ' или 2 или "2"

Симболи (токени)

01001110100111010100000011001000100000

врста	var.
вредност	"O"

врста	oper.
вредност	+

врста	num.
вредност	2

Нови тип: симбол (токен)

Кориснички тип (Апстрактни тип)

```
struct Token {  
    char kind;  
    double value;  
};
```

или

```
class Token {  
public:  
    char kind;  
    double value;  
};
```

$(1.5+4) * 11$

'('	'8'	'+'	'8'	')'	'*'	'8'
	1.5		4			11

Кориснички (апстрактни) тип

- Концепт апстрактног (корисничког) типа, тј. апстракције података, је кључан у развоју парадигме објектно оријентисаног програмирања.
- Али, то је засебан концепт.
- Обично је ОО надскуп апстракције података, у смислу да постоје језици који подржавају апстракцију података, али не и ООП.
- Дакле, није ООП све што има class.

Објекат, тип, променљива

- Неки основни појмови - подсећање:
 - **Објекат** је парче меморије у којем је смештена вредност неког типа
 - **Променљива** је објекат који има име (и којем се, због тога, можемо обраћати директно)
 - **Тип** одређује **скуп вредности** које објекат може да има и **скуп операција** које се над тим вредностима могу извршавати

Тип

- Скуп вредности
- Главни поступак је композиција других типова.
- На почетку имамо уграђене, тј. основне типове.
- Кључне речи struct или class

```
class Token {  
public:  
    char kind;  
    double value;  
};
```

- Али, не морају увек све комбинације свих вредности елементарних типова бити ваљане вредности корисничког типа.

Тип

- Скуп операција
- Главни поступак је увођење функција.
- Али, које операције нам требају?
 - Зависи шта желимо да радимо са објектима тог типа.

```
class Token {  
public:  
    char kind;  
    double value;  
};
```

Тип

- Скуп операција
- Али, које операције нам требају?
 - Зависи шта желимо да радимо.
- Нпр.:

```
void foo() {  
    MyType x;  
    MyType y;  
    add(x, y);  
}
```

Тип

- Скуп операција
- Али, које операције нам требају?
 - Зависи шта желимо да радимо.
- Нпр.:

```
void foo() {  
    int x;  
}
```

```
void foo() {  
    Token x;  
}
```

Тип

- Скуп операција
- Али, које операције нам требају?
 - Зависи шта желимо да радимо.
- Нпр.:

```
void foo() {           void foo() {  
    int x;             int x = 5;  
}
```

```
void foo() {  
    Token x;  
}
```

Тип

- Скуп операција
- Које операције нам требају?
- Операција стварања променљиве нам је увек потребна. (конструктор)

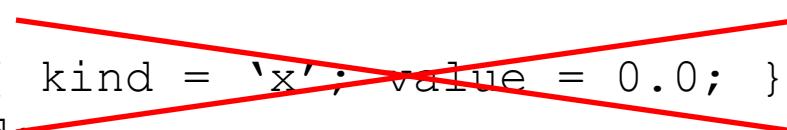
```
void foo() {    class Token {  
    Token x;    public:  
    }  
        Token() {}  
        char kind;  
        double value;  
    } ;
```

Конструктор је функција (чланица). Специјална функција, али и даље функција.

Тип

- Скуп операција
- Које операције нам требају?
- Операција стварања променљиве нам је увек потребна. (конструктор)

```
void foo() {    class Token {  
    Token x;    public:  
        Token() : kind('x'), value(0.0) {}  
        char kind;  
        double value;  
    };  
  
    class Token {  
    public:  
        Token() { kind = 'x'; value = 0.0; }  
        char kind,  
        double value;  
    };
```


Тип

- Скуп операција
- Које операције нам требају?
- Операција стварања променљиве нам је увек потребна. (конструктор)
- ?
- Наставићемо мало касније...
- Сад се враћамо на задатак ☺

Додајемо ствари

- Сви изрази су у форми:

val1 op1 val2 op2 val3 ...

- Где су val_N реални бројеви
- А op_N је операција $+$, $-$, $*$ или $/$ - операције су истог приоритета
- Са ; се означава крај израза
- У изразу могу постојати заграде – и треба прво да се срачунају изрази у њима - ??? како ово ???

Корак назад Формалне граматике

- Како би описали наш израз (без заграда)?
- Шта су могући операнди? Назовимо то **Number**.

$N \rightarrow \text{real number (double prec. floating point num.)}$

- Да ли су ово изрази које ми прихватамо?

$N + N, N - N, N + N * N, N - N - N, N * - N N$

- Ево правила која описују ваљане изразе (**Expression**):

1. $E \rightarrow N$	E	E
2. $E \rightarrow E + N$	$E + N$ (2)	$E * N$ (4) $E + N * N$ (2)
3. $E \rightarrow E - N$	$N + N$ (1)	$N + N * N$ (1)
4. $E \rightarrow E * N$		
5. $E \rightarrow E / N$		

Формалне граматике

- Па да пробамо ово да имплементирамо:

$E \rightarrow N$

$E \rightarrow E + N$

$E \rightarrow E - N$

$E \rightarrow E * N$

$E \rightarrow E / N$

Синтаксна анализа са рекурзивним спуштањем.

Формалне граматике

- Па да пробамо ово да имплементирамо:

~~$E \rightarrow N$~~
 ~~$E \rightarrow E + N$~~
 ~~$E \rightarrow E - N$~~
 ~~$E \rightarrow E * N$~~
 ~~$E \rightarrow E / N$~~

$E \rightarrow N$
 $E \rightarrow N + E$
 $E \rightarrow N - E$
 $E \rightarrow N * E$
 $E \rightarrow N / E$

Синтаксна анализа са рекурзивним спуштањем.
Проблем леве рекурзије.

Формалне граматике

- Ипак ћемо овако писати, али имплементација је мало другачија:

$E \rightarrow N$

$E \rightarrow E + N$

$E \rightarrow E - N$

$E \rightarrow E * N$

$E \rightarrow E / N$

Формалне граматике

- Уводимо заграде.
- Увешћемо нови нетерминални симбол: P (Primary)

$E \rightarrow P$

$E \rightarrow E + P$

$E \rightarrow E - P$

$E \rightarrow E * P$

$E \rightarrow E / P$

$P \rightarrow N$

$P \rightarrow (E)$

$N \rightarrow \text{Real number}$

Додајемо ствари

- Сви изрази су у форми:

val1 op1 val2 op2 val3 ...

- Где су valN реални бројеви
- А opN је операција +, -, * или / - операције су истог приоритета
- Са ; се означава крај израза
- У изразу могу постојати заграде – и треба прво да се срачунају изрази у њима

Додајемо ствари

- Сви изрази су у форми:

val1 op1 val2 op2 val3 ...

- Где су valN реални бројеви
- А opN је операција +, -, * или / - *** и / су приоритетније**
- Са ; се означава крај израза
- У изразу могу постојати заграде – и треба прво да се срачунају изрази у њима

Формалне граматике

- Заграде раде!!!
- Што наводи како да уведемо приоритете операција
- Увешћемо још један нетерминални симбол: Т (Term)

$E \rightarrow T$ $T \rightarrow P$ $P \rightarrow N$ $N \rightarrow \text{Real number}$
 $E \rightarrow E + T$ $T \rightarrow T * P$ $P \rightarrow (E)$
 $E \rightarrow E - T$ $T \rightarrow T / P$

Додајемо ствари

- Сви изрази су у форми:

val1 op1 val2 op2 val3 ...

- Где су valN реални бројеви
- А opN је операција +, -, * или / - * и / су приоритетније
- Са ; се означава крај израза
- У изразу могу постојати заграде – и треба прво да се срачунају изрази у њима

Додајемо ствари

- Сви изрази су у форми:

val1 op1 val2 op2 val3 ...

- Где су valN реални бројеви – могу почињати са ., + или –
- А opN је операција +, −, *, / - * и / су приоритетније
- Са ; се означава крај израза
- У изразу могу постојати заграде – и треба прво да се срачунају изрази у њима

Додајемо ствари

- Сви изрази су у форми:

val1 op1 val2 op2 val3 ...

- Где су valN реални бројеви – могу почињати са ., + или –
- А opN је операција +, −, *, / или % - *, / и % су приоритетније
- Са ; се означава крај израза
- У изразу могу постојати заграде – и треба прво да се срачунају изрази у њима
- Омогућити унос више израза – излазак на q

Додајемо ствари

- Сви изрази су у форми:

val1 op1 val2 op2 val3 ...

- Где су valN реални бројеви – могу почињати са ., + или –
- А opN је операција +, −, *, / или % - *, / и % су приоритетније
- Са ; се означава крај израза
- У изразу могу постојати заграде – и треба прво да се срачунају изрази у њима
- Омогућити унос више израза – излазак на q
- У случају лошег израза опоравити се и наставити иза првог следећег ;

Додајемо ствари

- Сви изрази су у форми:

val1 op1 val2 op2 val3 ...

- Где су valN реални бројеви – могу почињати са ., + или –
- А opN је операција +, –, *, / или % - *, / и % су приоритетније
- Са ; се означава крај израза
- У изразу могу постојати заграде – и треба прво да се срачунају изрази у њима
- Омогућити унос више израза – излазак на q
- У случају лошег израза опоравити се и наставити иза првог следећег ;
- Променљиве се могу уводити следећим изразом:

```
let varName = someExpression
```

- Уведена променљива се може спомињати у каснијим изразима

Додајемо ствари

- Граматика која укључује и променљиве
- Додајемо S (**S**tatement) и V (**V**ariable):

$S \rightarrow \text{let } V = E \quad E \rightarrow T \quad T \rightarrow P \quad P \rightarrow N$
 $S \rightarrow E \quad E \rightarrow E + T \quad T \rightarrow T * P \quad P \rightarrow V$
 $E \rightarrow E - T \quad T \rightarrow T / P \quad P \rightarrow (E)$

$N \rightarrow \text{Real number}$
 $V \rightarrow \text{Valid name}$